

IV

(Akti, sprejeti pred 1. decembrom 2009 v skladu s Pogodbo ES, Pogodbo EU in Pogodbo Euratom)

ODLOČBA NADZORNEGA ORGANA EFTE

št. 305/09/COL

z dne 8. julija 2009

o sporazumu o prodaji električne energije med občino Notodden in podjetjem Becromal Norway AS

(Norveška)

NADZORNI ORGAN EFTE ⁽¹⁾ JE –

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru ⁽²⁾, zlasti členov 61 do 63 Sporazuma in Protokola 26 k Sporazumu,

ob upoštevanju Sporazuma med državami Efte o ustanovitvi nadzornega organa in sodišča ⁽³⁾, zlasti člena 24 Sporazuma,

ob upoštevanju člena 1(3) dela I ter členov 4(2), 4(4) in 7(2) dela II Protokola 3 k Sporazumu o nadzornem organu in sodišču ⁽⁴⁾,

po pozivu vsem zainteresiranim strankam, naj predložijo svoje pripombe na podlagi teh določb ⁽⁵⁾, in ob upoštevanju njihovih pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

I. DEJSTVA

1. Postopek

Odločba Nadzornega organa št. 718/07/COL o sprožitvi uradnega preiskovalnega postopka je bila objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* in v Dodatku EGP ⁽⁶⁾. Nadzorni organ je pozval zainteresirane stranke, naj predložijo svoje pripombe. Nadzorni organ ni prejel nobenih pripomb zainteresiranih strank. Z dopisom z dne 4. februarja 2008 (ev. št. 463572) so norveški organi predložili pripombe k odločbi o sprožitvi postopka.

⁽¹⁾ V nadaljnjem besedilu: Nadzorni organ.

⁽²⁾ V nadaljnjem besedilu: Sporazum EGP.

⁽³⁾ V nadaljnjem besedilu: Sporazum o nadzornem organu in sodišču.

⁽⁴⁾ V nadaljnjem besedilu: Protokol 3.

⁽⁵⁾ UL C 96, 17.4.2008, str. 21, in Dodatek EGP št. 20, 17.4.2008, str. 36.

⁽⁶⁾ UL C 96, 17.4.2008, str. 21, in Dodatek EGP št. 20, 17.4.2008, str. 38.

Z dopisom z dne 21. maja 2008 je prejemnik pomoči, podjetje Becromal Norway AS, zahteval srečanje z Nadzornim organom. Srečanje je bilo organizirano v prostorih Nadzornega organa dne 11. junija 2008. Na srečanju so predstavniki podjetja Becromal med drugim omenili dodaten sporazum med občino Notodden in podjetjem Becromal v povezavi z občinskim ravnanjem z odpadno vodo iz elektrarne, ki jo upravlja podjetje Becromal (ev. št. 482695).

2. Opis preiskovanega ukrepa

Notodden je občina v okrožju Telemark na jugovzhodu Norveške. Občina leži ob izlivu dveh rek v jezero Heddalsvatnet in tako znotraj svojih meja razpolaga z znatnimi viri vodne energije.

Tako je občina vsako leto upravičena do prejema določene količine „električne energije po nižani ceni“ od koncesionarjev za izkoriščanje slapa. Sistem električne energije po nižani ceni je predpisan s poglavjem 2(12) Zakona o industrijskem licenciranju in s poglavjem 12(15) Zakona o upravljanju s slapovi ⁽⁷⁾. Na podlagi teh določb, katerih besedila se ujemajo, so okrožja in občine, v katerih se nahaja elektrarna, upravičena do 10 odstotkov letne proizvodnje elektrarne po ceni, ki jo določi država. Pri koncesijah, podeljenih pred letom 1959, kot je

⁽⁷⁾ Te določbe so sledeče: „Licenca določa, da imetnik licence okrožjem in občinam, v katerih se nahaja elektrarna, odstopi do deset odstotkov povečanja vodne energije za vsak slap, kar se izračuna v skladu s pravili iz tretjega odstavka prim. oddelka 2 pododdelka 1 oddelka 11. O odstopljeni količini in njeni razdelitvi odloča zadevno ministrstvo na podlagi splošne potrebe po oskrbi z električno energijo v okrožju ali občini. Okrožje ali občina lahko zagotovljeno energijo uporabi po lastni presoji. [...] Cena energije [za občino] se določi na podlagi povprečnega stroška glede na reprezentativni vzorec hidroelektrarn po vsej državi. Davki, izračunani na podlagi dobička od proizvodnje električne energije, ki presegajo običajno stopnjo donosa, niso vključeni v izračun tega stroška. Ministrstvo vsako leto določi ceno električne energije, dobavljene iz razdelilnih postaj elektrarn. Določbe iz prvega in tretjega stavka ne veljajo za licence, veljavne pred začetkom veljavnosti zakona št. 2 z dne 10. aprila 1959.“ (Besedilo je v angleški jezik prevedlo norveško ministrstvo za nafto in energijo.)

koncesija v zadevnem primeru, se cena oblikuje glede na tako imenovane „posamezne stroške“ elektrarne, razen v primeru dogovora o nižji ceni⁽¹⁾. Znižana cena električne energije je torej običajno nižja od tržne cene.

O upravičenosti posamezne občine do električne energije po znižani ceni se odloča na podlagi „splošne potrebe po oskrbi z električno energijo“ zadevne občine. Po besedah Norveškega direktorata za vodne vire in energetiko to vključuje električno energijo za industrijo, kmetijstvo in gospodinjstva, ne pa energijo za energetske intenzivne industrije in predelavo lesa⁽²⁾. Od leta 1988 je bila občina Notodden upravičena do približno 3,9 GWh energije, pridobljene iz slapa Sagafoss, ki leži v občini Notodden, leta 2002 pa se je količina domnevno povečala na 7,114 GWh⁽³⁾.

Poleg količine električne energije po znižani ceni, do katere je bila občina upravičena v skladu z uredbami o električni energiji po znižani ceni, je imela občina Notodden očitno lastne pravice do izkoriščanja slapa Sagafoss v občini Notodden. Pravico do uporabe je uveljavljalo podjetje Tinfos AS in ne občina sama. V zameno je bila občina upravičena do dodatne količine električne energije iz elektrarne. Poslovno razmerje med občino Notodden in podjetjem Tinfos je trenutno urejeno s pogodbo, ki je začela veljati 15. avgusta 2001⁽⁴⁾. Ta pogodba določa, da je bila občina do 31. marca 2006 upravičena do nakupa 30 GWh letno, vključno s 3,9 GWh električne energije po znižani ceni, od podjetja Tinfos AS. Cena za električno energijo po znižani ceni kot tudi za dodatno količino je bila 13,5 øre/kWh. Po 31. marcu 2006 je bila občina upravičena le do nakupa količine električne energije po znižani ceni, cene, določene za nakup te energije s strani občine, pa veljajo od takrat dalje.

V ustrezni pravni podlagi za zgoraj omenjeno pravico občin do električne energije po znižani ceni je izrecno navedeno, da lahko občine z električno energijo po znižani ceni razpolagajo po lastni presoji kljub dejstvu, da se količina, do katere so upravičene, izračuna na podlagi njihove „splošne potrebe po oskrbi z električno energijo“. Tako ni ovir, ki bi občinam preprečile prodajo električne energije energetske intenzivnim industrijam ali kateri koli industriji s sedežem v občini.

Na podlagi tega je občina 10. maja 2002 sklenila sporazum⁽⁵⁾ s proizvajalcem aluminijaste folije Becromal glede nadaljnje prodaje količine električne energije, do katere je bila upravičena

⁽¹⁾ „Posamezni strošek“ elektrarne se izračuna v skladu s pravnimi določbami, veljavnimi do leta 1959. V skladu s temi določbami se cena posameznega stroška izračuna kot proizvodni strošek elektrarne, vključno s 6-odstotnimi obrestmi na začetni strošek in 20-odstotnim pribitkom, deljen s povprečno letno proizvodnjo v obdobju 1970–1999. Glej tako imenovani KTV-Notat št. 53/2001 z dne 24. avgusta 2001, ev. št. 455241.

⁽²⁾ KTV-Notat št. 53/2001, navedeno zgoraj.

⁽³⁾ Glej odgovor Norveške na vprašanje 4 v drugem zahtevku za podatke, ev. št. 449660.

⁽⁴⁾ Priloga k ev. št. 449660.

⁽⁵⁾ Priloga k odgovoru Norveške z dne 9. julija 2007, ev. št. 428860.

po sporazumu s podjetjem Tinfos. Sporazum se uporablja z učinkom za nazaj in zato ureja tudi količine električne energije, prodane podjetju Becromal od 14. maja 2001 do datuma podpisa pogodbe. Zdi se, da zadevne količine ustrezajo količinam iz pogodbe med občino in podjetjem Tinfos do 31. marca 2007: tj. 14,4794 GWh od 14. maja 2001 do 31. decembra 2001, 30 GWh letno od 2002 do 2005, 7,397 GWh od 1. januarja 2006 do 31. marca 2006 ter nenazadnje tudi možnost podjetja Becromal, da od 1. aprila 2006 do 31. marca 2007 kupuje električno energijo občine po znižani ceni. Cene se ujemajo tudi s tistimi, določenimi v pogodbi med občino in podjetjem Tinfos, tj. 13,5 øre/kWh do 31. marca 2006, in od 1. aprila 2006 do 31. marca 2007 s „pogoji, pod katerimi lahko občina Notodden v danem obdobju kupi zadevno električno energijo“.

Podjetje Becromal se je odločilo za nakup električne energije po znižani ceni v obdobju od 1. aprila 2006 do 31. marca 2007⁽⁶⁾. Občina Notodden je pojasnila, da je v obdobju od aprila do junija 2006 kupovala električno energijo po znižani ceni 15,21 øre/kWh in jo prodajala podjetju Becromal po enaki ceni. Od julija do decembra 2006 je občina električno energijo kupovala po 11,235 øre/kWh in jo prodajala podjetju Becromal po ceni 15,21 øre/kWh. Od januarja do marca 2007 je občina električno energijo kupovala po 10,425 øre/kWh in jo prodajala po 14,20 øre/kWh⁽⁷⁾.

V dopisu z dne 4. marca 2007⁽⁸⁾ je podjetje Becromal zaprosilo za podaljšanje pogodbe o nakupu električne energije. Hkrati je tudi zaprosilo, če bi lahko v pogodbo vključili večje količine električne energije. 30. aprila 2007 je občina odgovorila na prošnjo in podjetju Becromal ponudila nakup občinske električne energije po znižani ceni za 20 øre/kWh (kar naj bi ustrezalo promptni ceni Nord Poola, nordijske borze z električno energijo, za maj 2007) od 1. aprila do 31. decembra 2007 in nato na podlagi triletnega sporazuma po ceni 26,4 øre/kWh od 1. januarja 2008 do 31. decembra 2010. Občina je tudi navedla, da bi bila količina električne energije po znižani ceni od 1. aprila 2007 dalje 7,113 GWh.

30. junija 2007 je podjetje Becromal odgovorilo, da sprejema cene, ponujene za zadnjih devet mesecev leta 2007. Po drugi strani pa je zavrnilo ponudbo za obdobje od leta 2008 do 2010, saj je bila cena previsoka. Občina je v dopisu z dne 4. julija odgovorila, da glede na dopis podjetja Becromal šteje sporazum za sklenjen, kar zadeva količine električne energije za leto 2007, in da bo torej kmalu pripravila osnutek sporazuma. V zvezi z obdobjem od leta 2008 do 2010 je odstopila od svoje dotedanje zahteve, da mora biti pogodba v skladu s tržnimi pogoji⁽⁹⁾. Občina je pozneje potrdila, da ni sklenila še nobenega sporazuma. Niti se ni pogajala za obdobje po 1. januarju 2008⁽¹⁰⁾.

⁽⁶⁾ Nadzorni organ ne razpolaga z nobenim izvidom takšnega sporazuma o podalšanju.

⁽⁷⁾ Ev. št. 521513, elektronsko sporočilo z dne 11. junija 2009.

⁽⁸⁾ Priloga k odgovoru Norveške z dne 9. julija 2007, ev. št. 428860.

⁽⁹⁾ Glej priloge k odgovoru Norveške z dne 9. julija 2007, ev. št. 428860.

⁽¹⁰⁾ Glej odgovor Norveške na drugi zahtevek za podatke s strani Nadzornega organa, ev. št. 449660.

3. Pripombe norveških organov

Norveški organi so pripombe predložili s posredovanjem dopisa občine Notodden.

Občina je predvsem trdila, da je bila tržna cena za dolgoročne OTC pogodbe Nord Poola dejansko približno enaka ceni, o kateri sta se dogovorila občina Notodden in podjetje Becromal. Dejansko je bila povprečna cena glede na tabelo „Tržne cene električne energije na trgu na debelo in električne energije po znižani ceni 1994–2005“, naloženo z domače strani urada Statistics Norway ⁽¹⁾, za 1- do 5-letne pogodbe v letu 2001 13,6 øre/kWh, medtem ko je bila cena po dogovoru med občino Notodden in podjetjem Becromal 13,5 øre/kWh.

Občina se zaveda, da sta tako pogodbeni cena kot tudi cena iz tabele urada Statistics Norway bistveno nižji od promptne cene Nord Poola. V zvezi s tem poudarja, da se razlika med ceno za podjetje Becromal in tržno ceno v višini 17,5 milijona NOK, ki je bila omenjena v dopisu občine podjetju in obravnavana v odločitvi o sprožitvi postopka, dejansko nanaša na razliko med dogovorjeno in promptno ceno.

Glede ustrezne normirane cene občina trdi, da je treba pogodbeno ceno primerjati s ceno za OTC pogodbe in ne s promptno ceno. Resda bi lahko občina prodala količine električne energije, kupljene po tem sporazumu na promptnem trgu, in s tem morebiti dosegla višjo ceno, vendar pa bi bila zaradi tega izpostavljena velikemu finančnemu tveganju. Tveganje izhaja iz pravice in obveznosti občine, da v obdobju do 31. marca 2006 od podjetja Tinfos vsako leto kupi 30 GWh po ceni 13,5 øre/kWh. Tako bi občina, če bi promptna cena v tem obdobju padla pod 13,5 øre/kWh, utrpela izgubo. Norveški organi opisujejo pogodbo s podjetjem Becromal kot vzajemno pogodbo, saj je sestavljena tako, da varuje občino pred finančno izgubo.

II. OCENA

1. Obstoj državne pomoči

1.1 Državna pomoč v smislu člena 61(1) EGP in dvomi Nadzornega organa iz odločitve o sprožitvi postopka

Državna pomoč v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP je opredeljena, kot sledi:

„Razen če ta sporazum ne določa drugače, je vsaka pomoč, ki jo dodelijo države članice ES, države Efte ali je dodeljena v kakršni koli obliki iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdržljiva z delovanjem tega sporazuma, kolikor škodi trgovini med pogodbenicami.“

Iz te določbe sledi, da mora biti za obstoj državne pomoči v smislu EGP le-ta dodeljena iz državnih sredstev; prejemniku(-om) mora zagotavljati selektivno gospodarsko prednost; upravičenec mora biti podjetje v smislu Sporazuma EGP, ukrepi pomoči pa morajo biti zmožni izkrivljanja konkurence in vplivanja na trgovino med pogodbenicami.

V odločitvi o sprožitvi postopka je Nadzorni organ predvideval, da bo pogodba med občino Notodden in podjetjem Becromal slednjemu zagotavljala selektivno prednost in s tem vključevala pomoč, če med pogodbenicami dogovorjena cena ne bi ustrezala tržni ceni. Nadzorni organ je menil, da dejstva primera kažejo na to, da je bila pogodbeni cena morda nižja od tržne cene. Nadzorni organ je v prvi vrsti poudaril, da cena v pogodbi o prodaji električne energije med občino in podjetjem Becromal odraža lastno nakupno ceno iz pogodbe s podjetjem Tinfos. Ker je ta cena deloma temeljila na ceni električne energije po znižani ceni, deloma pa odražala nadomestilo podjetja Tinfos občini za uveljavljanje pravice občine do izkoriščanja slapa, je verjetno, da je bila znatno nižja od tržne cene.

Nadzorni organ je poudaril, da se zdi cena v primerjavi z ostalimi pogodbami, sklenjenimi v enakem obdobju, nizka. Poleg tega se je skliceval na izjavo občine, da bi podjetje Becromal s pogodbo lahko prihranilo 17,5 milijona NOK v primerjavi s tržno ceno.

1.2 Obstoj prednosti v smislu člena 61(1) EGP

Da bi bil ta pogoj izpolnjen, morajo ukrepi podjetju Becromal zagotavljati prednosti, ki podjetje razbremenijo stroškov, ki sicer običajno izhajajo iz njegovega proračuna. To se zgodi, če javni subjekt ne določi tarife za energijo kot običajen gospodarski subjekt, temveč jo uporablja za dodelitev finančnih ugodnosti porabnikom energije ⁽²⁾. V obravnavanem primeru bi prednost obstajala, če bi bila cena električne energije v pogodbi med podjetjem Becromal in občino Notodden nižja od tržne cene. V tem primeru bi bil ukrep tudi selektiven, saj zagotavlja ugodnosti izključno podjetju Becromal.

⁽¹⁾ Glej posodobljeno tabelo na http://www.ssb.no/english/subjects/10/08/10/elektrisitetar_en/tab-2008-05-30-23-en.html

⁽²⁾ Glej združene zadeve 67/85, 68/85 in 70/85 *Kwekerij Gebroeders van der Kooy BV in drugi proti Komisiji* (Recueil 1988, str. 219, točka 28).

1.2.1 Podlaga za določitev tržne cene

V uvodni opombi Nadzorni organ ugotavlja, da je na podlagi zgoraj omenjenega, na stroških osnovanega cenovnega mehanizma iz sporazuma mogoče sklepati o obstoju gospodarske prednosti. Cene električne energije po znižani ceni, do katere so občine upravičene na podlagi zgoraj omenjene zakonodaje, bi bile v večini primerov znatno nižje od tržne cene. Vendar pa za ugotovitev o obstoju gospodarske prednosti ni dovolj zanašati se le na domnevo. Treba je dokazati, da je bila v pogodbi, podobni tisti med občino Notodden in podjetjem Becromal, cena dejansko nižja od tržne cene.

Za določitev tržne cene mora Nadzorni organ oceniti, katera cena bi bila sprejemljiva za zasebnega vlagatelja v tržnem gospodarstvu. V odločitvi o sprožitvi postopka se je Nadzorni organ skliceval na razliko 17,5 milijona NOK med plačano in tržno ceno. Norveški organi so v svojih pripombah glede odločitve o sprožitvi postopka pojasnili, da je bila to razlika med promptno tržno ceno in pogodbeno ceno. Vendar ker je zadevna pogodba dvostranska pogodba s petletnim obdobjem trajanja, pogodbene cene ni mogoče primerjati s promptnimi tržnimi cenami, saj te cene odražajo prodajo elektrike na borzi z električno energijo Nord Pool. Na Nord Poolovem trgu za promptne nakupe se dnevno tržijo urne pogodbe o nakupu električne energije za fizično dostavo naslednji dan v roku 24 ur⁽¹⁾. Zato se trajanje pogodb in pogoji, pod katerimi se pogodbe tržijo, bistveno razlikujejo od zadevne pogodbe.

Raziskati je treba, ali bi se zasebni vlagatelj, ki deluje v tržnem gospodarstvu, odločil za sklenitev dolgoročne dvostranske pogodbe za isto ceno in pod istimi pogoji, kot veljajo v zadevnem sporazumu. Pri tej oceni Nadzorni organ ne sme

nadomestiti tržne presoje občine s svojo lastno, kar pomeni, da mora občina kot prodajalka elektrike razpolagati s širokimi mejami presoje. Samo takrat, kadar ni druge verodostojne razlage za izbiro pogodbe s strani občine, se ta opredeli kot državna pomoč⁽²⁾. Ker obstaja trg za dvostranske dolgoročne pogodbe in je tržno ceno mogoče določiti, je treba predvideti, da se tržni vlagatelji glede na okoliščine raje odločijo za takšne dogovore kot za prodajo po promptni ceni, čeprav bi morda prodaja količin električne energije na borzi z električno energijo (na ta način bi dosegli promptno ceno) prinesla večji dobiček. Obstaja lahko več tehtnih tržnih razlogov za dodelitev prednosti enemu, stalnemu kupcu za določeno obdobje in ne spremenljivim cenam na borzi z električno energijo, npr. omejitve tveganja in poenostavitev administracije.

Na podlagi tega Nadzorni organ ugotavlja, da bi bilo treba pogodbeno ceno primerjati s povprečno ceno za vrsto pogodbe, sklenjeno pod podobnimi pogoji in za podobno obdobje ob približno enakem času. Nadzorni organ izrecno ugotavlja, da je tisto, kar je treba raziskati, tržna cena, ki bi jo lahko upravičeno pričakovali v času sklepanja pogodbe, ne pa kasnejši razvoj cene na trgu v času trajanja pogodbe.

1.2.2 Podatki o tržnih cenah za dvostranske dolgoročne pogodbe

Da bi določili tržno ceno za dvostranske dolgoročne pogodbe v času sklepanja pogodbe, so norveški organi v svoje pripombe k odločitvi o sprožitvi formalnega postopka preiskave vključili statistične podatke urada Statistics Norway, ki se nanašajo na tržne cene električne energije na trgu na debelo in na cene električne energije po znižani ceni za obdobje od leta 1994 do 2005 (takrat tabela 24 urada Statistics Norway, zdaj 23).

Tabela 23

Tržne cene električne energije na trgu na debelo in električne energije po znižani ceni 1994–2007. Øre/kWh⁽³⁾

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Dvostranske pogodbe, skupaj	13,2	14,4	16	17,1	13,5	13,2	12,5	14,7	16,5	21,9	18,9	19,1	26,4	24,1
Pogodbe z obdobjem trajanja do 1 leta	11,9	14,7	17,2	19,6	15,1	13,4	12,5	18,4	20,5	29,2	23,8	23,6	36	24,2
Pogodbe z obdobjem trajanja od 1 do 5 let	14,2	15,6	16,8	18,7	14,9	15,6	15,2	13,6	17,3	21	18,8	18,5	23,7	31
Pogodbe z več kot 5-letnim obdobjem trajanja	13,5	12,7	14	13,7	11,2	11	10,7	10,5	10,4	12,4	12,4	12,1	20,6	15,5
Trgovanje z električno energijo, skupaj	17,3	12,3	25,4	14,2	12,1	11,7	11	19	21,6	30,8	23,8	24,7	39,5	24,3

⁽¹⁾ Glej dodatna pojasnila na http://www.nordpoolspot.com/trading/The_Elspot_market/

⁽²⁾ Glej, po analogiji, Smernice Nadzornega organa o uporabi določb glede državne pomoči za javna podjetja v proizvodnem sektorju, odstavka 5(1) in 5(3).

⁽³⁾ http://www.ssb.no/english/subjects/10/08/10/elektristetaar_en/tab-2009-05-28-23-en.html

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Promptne cene	18,2	11,3	25,4	14,3	12,1	11,7	11	18,8	21,6	30,8	24,9	24,7	39,6	24,3
Regulacijski trg	17,3	14,8	25,3	13,6	12,1	11,8	10,3	19,1	20,8	30,5	23,8	24,3	38,4	24,4
Električna energija po znižani ceni	9,8	9,4	10,4	10,9	9,1	10	9,3	10	9,7	8,7	7,6	7,5	6,8	7,6

Ta tabela kaže, da je bila povprečna cena za KWh v dvostranskih pogodbah z obdobjem trajanja od 1 do 5 let leta 2001 13,6 øre in leta 2002 17,3 øre. Cene za pogodbe z obdobjem trajanja več kot 5 let so bile 10,5 øre in 10,4 øre. Nadzorni organ je od urada Statistics Norway zahteval podatke v zvezi s pogodbami, na katerih temeljijo statistični podatki. Po besedah urada Statistics Norway cene v tabeli temeljijo na veleprodajnih pogodbah, ki so veljale v zadevnem letu, vključno s pogodbami, ki so bile sklenjene prej in so takrat še trajale. V tabeli niso zajete pogodbe s končnimi uporabniki ⁽¹⁾. Urad Statistics Norway je norveškimi organom predložil tudi tehnična pojasnila o uporabljenih podatkih ⁽²⁾.

Nadzorni organ je v zbirki podatkov urada Statistics Norway našel še druge pomembne statistične podatke, vključno zlasti s tabelo št. 7 „Časovni razpored četrtletnih in letnih cen električne energije na trgu na debelo brez davkov“:

Tabela 7

Časovni razpored četrtletnih in letnih cen električne energije na trgu na debelo brez davkov ⁽³⁾

	1 2001	2 2001	3 2001	4 2001	1 2002	2 2002	3 2002	4 2002	1 2003	2 2003	3 2003	4 2003
Prodaja elektrike	24,3	17	15,8	16,1	16,9	13	14,2	25,6	29,2	20,7	23,8	25,4
Časovno zaprte pogodbe s fiksno ceno	13,7	12,1	13,6	17,4	16,1	14,6	12,6	11,2	23,7	10,7	10,9	11,1
Časovno odprte pogodbe s fiksno ceno	21,5	19,8	17,9	17,8	18,7	15,9	14,4	20,6	26,1	22,1	28,1	24,4
Dostop do elektrike	21,5	15,8	14,7	15	14,3	11,5	12,6	22,6	28,3	21,1	21,1	21,9
Nove pogodbe s fiksno ceno (sklenjene v zadnjih 3 mesecih pred tednom merjenja)	13,8	15,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33,1

	1 2004	2 2004	3 2004	4 2004	1 2005	2 2005	3 2005	4 2005	1 2006	2 2006	3 2006	4 2006
Prodaja elektrike	21,2	19,2	21,3	19,9	18,9	23,4	22,6	21,6	30,7	25,5	44,1	38,2
Časovno zaprte pogodbe s fiksno ceno	17,8	10,9	16	11	12,1	11,9	11,1	10,5	10,7	10,7	10,5	13,8
Časovno odprte pogodbe s fiksno ceno	20,7	21,5	23,2	20,7	22,6	21,6	17,9	20,3	26,9	21,9	36,7	33
Dostop do elektrike	19,6	17,3	19,7	19,1	16,8	22,8	22	18,6	29	26,2	42,7	36,7
Nove pogodbe s fiksno ceno (sklenjene v zadnjih 3 mesecih pred tednom merjenja)	—	25,5	—	18,9	23,2	—	—	—	33,5	—	—	—

⁽¹⁾ Ev. št. 495870.

⁽²⁾ Ev. št. 503107, *Redegjorelse SSB*.

⁽³⁾ Tu so vključeni samo stolpci in vrstice, ki se nanašajo na najpomembnejše cene in časovna obdobja. Celotno tabelo si lahko ogledate na http://www.ssb.no/english/subjects/10/08/10/elkraftpris_en/arkiv/tab-2009-04-06-07-en.html

Na podlagi besedila pogodbe⁽¹⁾ je mogoče sklepati, da je pogodba med občino Notodden in podjetjem Becromal tako imenovana „časovno zaprta pogodba“, tj. pogodba, ki vsako minuto v obdobju trajanja pogodbe stranko oskrbuje s fiksno količino električne energije⁽²⁾. Za časovno zaprte pogodbe s fiksno ceno (vrstica št. 2 v zgornji tabeli) je bila 14. maja 2001 povprečna cena 12,1 øre/kWh, 10. maja 2002 pa 14,6 øre/kWh.

Ob tem zadnja vrstica v tabeli kaže cene iz novih pogodb s fiksno ceno, sklenjenih v zadnjih treh mesecih pred tednom merjenja. Kaže, da je bila cena v drugem četrtletju leta 2001 15,6 øre/kWh, medtem ko cena v drugem četrtletju leta 2002 očitno ni znana. Te vrednosti vključujejo časovno zaprte in časovno odprte pogodbe.

Nadzorni organ je zbiral tudi statistične podatke Nord Poola. Statistični podatki Nord Poola kažejo povprečno ceno po dnevih za enoletne finančne pogodbe, s katerimi se trguje na borzi za električno energijo. Cene odražajo ceno finančnih pogodb na zadevni dan. Dne 14. maja 2001 so bile cene za zadevne vrste pogodb 18,4 øre/kWh, 17,413 øre/kWh in 17,75 øre/kWh⁽³⁾.

Poleg tega urad Statistics Norway pridobiva tudi statistične podatke o cenah električne energije za končne uporabnike električne energije⁽⁴⁾. Vendar se Nadzornemu organu ti podatki niso zdeli pomembni za zadevno pogodbo, saj cene za energetsko intenzivne industrije po besedah urada Statistics Norway verjetno vključujejo dolgoročne vladne subvencionirane pogodbe, sklenjene pred začetkom veljavnosti Sporazuma EGP. Zato so cene precej nižje od zgoraj navedenih veleprodajnih cen⁽⁵⁾.

1.2.3 Pomembnost različnih statističnih podatkov o cenah za določitev tržne cene za pogodbo podjetja Becromal

Za določitev najbolj primerljivih podatkov o cenah je treba podrobno proučiti pogodbo med občino Notodden in podjetjem Becromal.

⁽¹⁾ Določba 2 pogodbe je sledeča: „Količine električne energije so enakomerno razporejene skozi vsako leto, tako da je vsako koledarsko leto v katerem koli danem trenutku rezultat enak“.

⁽²⁾ Ev. št. 521166, elektronsko sporočilo urada Statistics Norway z dne 5. junija 2009. Nasprotje časovno zaprtih pogodb so „časovno odprte pogodbe“, tj. pogodbe, ki uporabniku omogočajo, da se odloči, koliko energije bo pridobil v določenem časovnem trenutku.

⁽³⁾ Ev. št. 521164 in 521163.

⁽⁴⁾ Prim. tabelo 19. Tehtane povprečne cene za uporabo električne energije in omrežja brez DDV. 1997–2007. Øre/kWh, http://www.ssb.no/english/subjects/10/08/10/elektrisitetaar_en/tab-2009-05-28-19-en.html

⁽⁵⁾ Ev. št. 495870, elektronsko sporočilo urada Statistics Norway z dne 8. oktobra 2008.

Pogodba je bila podpisana 10. maja 2002, vendar ima učinek za nazaj, in sicer od 14. maja 2001, ko se je začela dobava. Tako se poraja vprašanje, ali so ustrezne normirane cene tiste, veljavne 10. maja 2002, ali tiste, veljavne 14. maja 2001. Za izhodišče bi se zdelo prav, da se upošteva dan, na katerega je bila pogodba sklenjena, saj takrat pogodbenice na podlagi pričakovanega prihodnjega razvoja trga določijo ceno in ostale pogodbene pogoje. Če pa ima pogodba učinek za nazaj, kot v tem primeru, je zagotovo že od začetka dobave električne energije obstajala določena oblika implicitnega dogovora o ceni in ostalih pogodbениh pogojih. Tako Nadzorni organ ugotavlja, da je treba upoštevati tako cene, vezane na dan podpisa pogodbe, kot tudi splošna cenovna gibanja v obdobju okrog začetka dobave in podpisa pogodbe.

Drugič, treba je poudariti, da bi morala v idealnih okoliščinah normirana cena temeljiti na pogodbah podobne vrste in podobnega trajanja. To bi pomenilo časovno zaprte pogodbe s fiksno ceno in z obdobjem trajanja približno pet let. Poleg tega je zaželeno, da bi normirana cena temeljila na statističnih podatkih, vezanih na pogodbe, sklenjene med letoma 2001 in 2002, ne pa na pogodbe, ki so bile takrat preprosto v veljavi.

Na podlagi tega je treba najprej poudariti, da se zdijo cene Nord Poola manj pomembne, saj odražajo cene finančnih pogodb z enoletnim obdobjem trajanja. Finančne pogodbe niso vezane na fizične količine električne energije, temveč zagotavljajo kupcu določeno količino električne energije po dogovorjeni ceni v določenem obdobju v prihodnosti. Električna energija mora biti fizično tržena na promptnem trgu pred sklenitvijo pogodbe. Finančne pogodbe so sklenjene kot varnostni ukrep glede cen za prihodnje potrebe po električni energiji⁽⁶⁾. Zato se pogoji, pod katerimi se takšne pogodbe tržijo, razlikujejo in jih je treba obravnavati kot proizvod, ki se razlikuje od zadevne pogodbe in se nanaša na fizično količino električne energije iz določene elektrarne. Zato Nadzorni organ meni, da cene na finančnem trgu niso nujno neposredno primerljive s cenami, dogovorjenimi med podjetjem Becromal in občino Notodden.

V zgornji tabeli 24 so navedene cene vseh pogodb, ki so bile v veljavi v zadevnem letu. Enako velja za cene časovno zaprtih pogodb v tabeli 7 („Časovni raspored četrtletnih in letnih cen električne energije na trgu na debelo brez davkov, øre kWh“). V idealnih okoliščinah bi bilo treba ceno, ki jo plača podjetje Becromal, primerjati s cenami pogodb, sklenjenih v letu 2001, ne pa s cenami vseh pogodb, veljavnih v tistem času. Vendar tovrstni podatki Nadzornemu organu še niso na

⁽⁶⁾ Osnovne lastnosti finančnega trga za električno energijo so opisane na domačih straneh Nord Poola: <http://www.nordpoolspot.com/en/PowerMarket/The-Nordic-model-for-a-liberalised-power-market/The-financial-market/>

voljo. Cene za nove pogodbe s fiksno ceno, sklenjene v zadnjih treh mesecih (zadnja vrstica v tabeli 7), dejansko odražajo cene novih pogodb. Ti statistični podatki ne razlikujejo med časovno zaprtimi in časovno odprtimi pogodbami. Ker so cene časovno zaprtih pogodb običajno nekoliko nižje od cen časovno odprtih pogodb drugje v tabeli, se zdi verjetno, da bi bile tudi cene novih pogodb nekoliko nižje, če bi bile časovno zaprte pogodbe prikazane ločeno. Poleg tega se zdi, da urad Statistics Norway nima dovolj podatkov o cenah za tovrstne pogodbe od 3. četrtrletja 2001 do 3. četrtrletja 2003, saj v tabeli niso vključeni podatki za to obdobje.

Nadzorni organ torej ugotavlja, da nobena posamezna cena iz teh statističnih podatkov ni primerna za natančno določitev tržne cene tovrstne pogodbe, sklenjene v zadevnem času. Hkrati se cene 1 do 5⁽¹⁾ let trajajočih dvostranskih pogodb v tabeli 24, cene časovno zaprtih pogodb s fiksno ceno v tabeli 7 in cene novih pogodb s fiksno ceno v isti tabeli nanašajo na enako ali podobno vrsto dogovora. Zato so pomembne pri določanju tržne cene za sporazum podjetja Becromal. Združeni podatki o cenah lahko podajo cenovni razpon, ki je lahko po mnenju Nadzornega organa dober pokazatelj tržne cene.

V tabeli 24 je cena 1- do 5-letnih pogodb, ki so veljale v letih 2001 in 2002, 13,6 øre/kWh oziroma 17,3 øre/kWh. Za pogodbe z obdobjem trajanja več kot pet let so bile cene 10,5 øre/kWh in 10,4 øre/kWh. Tabela 7 kaže, da so bile cene časovno zaprtih pogodb s fiksno ceno, veljavnih v drugem četrtrletju leta 2001 oziroma 2002, 12,1 øre/kWh in 14,6 øre/kWh. Končno so bile cene za nove pogodbe s fiksno ceno, sklenjene v drugem četrtrletju 2001, 15,6 øre/kWh. Te cene se nekoliko razlikujejo in jih je težko neposredno primerjati. Še vedno pa se zdi, da cena 13,5 øre/kWh iz pogodbe podjetja Becromal sodi v cenovni razpon, ki ga je mogoče določiti na podlagi teh podatkov o cenah. Poleg tega se glede na občutne razlike v določenih podatkih o cenah med enim in drugim četrtrletjem (glej tabelo 7) zdi, da je bila na trgu prisotna določena mera negotovosti.

Za ugotovitev, da cena v pogodbi podjetju Becromal daje prednost v smislu pravil o državni pomoči, mora Nadzorni organ za utemeljitev take ugotovitve potrditi, da cena v *zadostni meri*

⁽¹⁾ Vključno s sporazumom o podaljšanju pogodba velja skoraj šest let. Vendar pa Nadzorni organ predvideva, da je pogodba še vedno bolj primerljiva z ostalimi 1- do 5-letnimi pogodbami, saj so vse pogodbe z obdobjem trajanja več kot pet let razvrščene v isto kategorijo, vključno s pogodbami z zelo dolgim obdobjem trajanja (npr. več kot 20 let).

odstopa od vzpostavljene tržne cene⁽²⁾. Kot je opisano zgoraj, se za pogodbo v času sklenitve ne da določiti natančne tržne cene. Vendar pa so splošna cenovna slika v zadevnem obdobju, in zlasti cena 1- do 5-letnih veleprodajnih pogodb v letu 2001 (13,6 øre/kWh, tabela 23), cena časovno zaprtih pogodb s fiksno ceno v drugem četrtrletju 2001 (12,1 øre/kWh, tabela 7) in cena novih pogodb s fiksno ceno, sklenjenih v drugem četrtrletju 2001 (15,6 øre/kWh, tabela 7) dobre pokazateljice razpona tržnih cen. Poleg tega je bila, kot je navedeno zgoraj, cena za pogodbe z obdobjem trajanja več kot pet let v letu 2001 10,5 øre/kWh. V prvotnem sporazumu je bila dogovorjena cena 13,5 øre/kWh. Na podlagi splošnega razvoja cen v zadevnem obdobju, kakor je opisan zgoraj, in zlasti na videz najbolj primerljivih cen Nadzorni organ meni, da se pogodbeni cena očitno ne razlikuje bistveno od verjetne tržne cene, in lahko zato zaključi, da je pogodba podjetju Becromal zagotavljala gospodarsko prednost.

Glede sporazuma o podaljšanju Nadzorni organ razume, da določba 7 prvotnega sporazuma podjetju Becromal podeljuje zakonito pravico, da pogodbo podaljša za obdobje od 1. aprila 2006 do 31. marca 2007 pod pogoji, določenimi v določbi. Določba, vključena v prvotni sporazum, je bila sprejeta in je postala zavezujoča za pogodbenice v letu 2001/2002. Kot drugo možnost bi lahko pogodbenice namesto petletne pogodbe izbrale sklenitev šestletne pogodbe po ceni 13,5 øre/kWh. V tem primeru Nadzorni organ ugotavlja, da bi morala biti cena v podaljšanem obdobju ocenjena kot del prvotnega sporazuma; tj. s sklicevanjem na tržno ceno za dolgoročne dvostranske pogodbe, sklenjene v obdobju 2001/2002. Kot je navedeno zgoraj, so bile cene v podaljšanem obdobju 15,21 øre/kWh in 14,20 øre/kWh, odvisno od letnega časa. Ker so te cene višje od cene 13,5 øre/kWh iz prvotne pogodbe, se v skladu z zgoraj navedenimi utemeljitvami ne razlikujejo dovolj od nobenega razumnega razpona tržnih cen, da bi obstajala gospodarska prednost.

V teh okoliščinah Nadzorni organ zaključuje, da sporazum podjetja Becromal samemu podjetju ni zagotavljal prednosti v smislu člena 61(1) EGP.

2. Zaključek

Na podlagi navedene ocene Nadzorni organ meni, da sporazum med občino Notodden in podjetjem Becromal Norway AS za obdobje od 14. maja 2001 do 31. marca 2006, kot tudi podaljšanje od 1. aprila 2006 do 31. marca 2007, ne pomenita državne pomoči v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP –

⁽²⁾ Glej, po analogiji, spise Sodišča prve stopnje v primerih, ki se nanašajo na prodajo nepremičnin: zadeva T-274/01, *Valmont* (Recueil 2004, str. II-3145, točka 45) ter združene zadeve T-127/99, T-129/99 in T-148/99, *Diputación Foral de Alava* (Recueil 2002, str. II-1275, točka 85) (na tej točki brez pritožbe).

SPREJEL NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 3

Besedilo v angleškem jeziku je edino verodostojno.

Člen 1

Nadzorni organ Efte meni, da pogodba med podjetjem Becromal Norway AS in občino Notodden, veljavna od 14. maja 2001 do 31. marca 2006, kot tudi njeno podaljšanje do 31. marca 2007, ne pomenita državne pomoči v smislu člena 61 Sporazuma EGP.

V Bruslju, 8. julija 2009

Za Nadzorni organ Efte

Člen 2

Ta odločba je naslovljena na Kraljevino Norveško.

Per SANDERUD
Predsednik

Kristján A. STEFÁNSSON
Član kolegija
